

NÁVRH STRUKTURY TÉMATICKÉHO CELKU

QUALIROM

Země: CZ / Č. tém. celku.: 5

Jméno autor/ů NEBO iniciály autora/ů Margita a Peter Wagner		Dialekt romštiny: olašská romština
Stupeň školy*: 2. stupeň ZŠ	Věk žáků/studentů: 12 – 15 let	Úroveň jazykové kompetence: A2

Hlavní téma (CFR): Svátky a oslavy
Zahrnutá témata: 1. Jak vypadají vánoce u nás doma? (<i>Sar mezij o krečuno amende khejre?</i>) 2. Jak psát pohled? (<i>Sar te skirinav o pohledo?</i>)
Související témata (CFR): Já a moje rodina

Práce s CFR – Cíle výuky:		
Jazyková schopnost:	Deskriptory z CFR, se kterými pracujete: Nutné vybrat alespoň jeden deskriptor popisující jednu z pěti jazykových schopností + alespoň jedno z tvrzení Umím/dokážu (viz Osnova).	Str. (viz Osnova):

 (Poslech)	Rozumí jednoduchému příběhu, který se vztahuje k určité situaci nebo zážitku, kdy se lidé scházejí k oslavě nebo vzpomínkové slavnosti.	52
	Poznám, když je součástí příběhu důležitý svátek nebo oslava.	54
 (Čtení)	S pomocí obrázků umí přečíst a pochopit jednoduchý popis svátku nebo událostí spojených s oslavou.	52
	Umím přečíst jednoduchý příběh o důležitém svátku nebo oslavě.	54
 (Ustní Interakce)	Umí si s jinými žáky vyměnit základní informace o tom, jak se u nich doma slaví konkrétní svátky.	53
	Umím se zeptat svých přátel, jak slaví u sebe doma.	54
 (Ustní Projev)	Umí použít soubor frází a vět k popisu hlavních bodů určité oslavy nebo události.	53
	Umím podat velmi stručný popis svátku nebo oslavy konané u nás doma.	54
 (Psaní)	Umí napsat jednoduché věty popisující událost v rodině (např. narození dítěte v rodině nebo komunitě).	54
	Umím napsat několik vět o svátku nebo oslavě, kterou jsem prožil/a.	55

EJP: Se kterou částí budete pracovat?		str.
Jazykový pas:		

Jazykový životopis:	X	27
Soubor prací a vysvědčení :	X	

Hlavní slovní zásoba (téma č. 5) :

Aktivní:

Romsky: áver berš áverte bal [es] bokoli [a] boldel bouri [a] čočkaki zumi [e a] dárko [os] feri hírešo [i] kapij kerestaňa [a] kesentij kirvi [a] kirvo [es] koláči [es] kristuspája [a] krumplengo [e] máko [os] nejvo [e] pecisajvel pejko [e]	Česky: příští rok jinde vlas romský chleba obcházet nevěsta, snacha čočková polévka dárek teprve, jenom výborný, slavný dostat kmotra (z pohledu dítěte) blahopřát kmotra kmotr koláč (vánoční) stromeček bramborový mák nový stát se pečený	Romsky: pekel [pejk-] phandel phúrol pohári [es] prúna [a] rucij pe řísko [os pl říski] sáňki [jen pl] šerand [es] šinel teje šitemíňi [en] šorel Štědrý večer [neskl.] torta [a] trajo [os] trival úžo [e] vazdel večera [a] veka [a] zour [a]	Česky: péci vázat, zavřít stárnout slenička švestka nudit se řízek sáňky polštář, zavinovačka ostříhat zákusky nalévat, zalévat Štědrý večer dort život třikrát čistý zvedat večeře veka síla, moc, energie
Romsky: i mesáli šind'ol e texanestar		Česky: stoly jsou plny jídla	
Pasivní:			

Romsky: bešajárel boldošágo [os] fajma Finsko [os] frištuko [os] gazda [a] gugli mol [e moja] guglimáto [os] koláko [os] krečune	Česky: posadit štěstí asi dotazník frištuko (sváteční ranní jídlo) hostitel svažené víno sladkost koláč o Vánocích	Romsky: lel pe mivel oltári [es] pántlika [a] pišot [es] repsij šol pe [šut-] vítij zumi e tecejenca [a] želiko [a] žutouro [es]	Česky: začít konečně oltář provázek, stuha šátečky nudit se dají se (do práce) hádat se polévka s vlasovými nudlemi kašmírový ocet (zdrobnělina)
Romsky: Te aven saste baxtále pe kado Krečuno, o Dejl taj i svunto Márja te avel tumáro žutouro!		Česky: (vánoční blahopřání, dosl. buďte zdraví a spokojeni o těchto Vánocích, Pán bůh a svatá Maria budiž vám podporou)	

Hlavní mluvnické jevy: (téma č. 5)	
Aktivní:	Pasivní:
dativ genitiv 1. osoba plurálu	

Popis vzorových hodin

Číslo hodiny: 1		Téma: Jak vypadají vánoce u nás doma? (Sar mezij o Krečuno amende khejre?)				Délka: 45 min.	
Čas (min)	Struktura hodiny	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.	
5 min.	<ol style="list-style-type: none">1. Učitel stručně uvede nahrávku a rozdá jim obálky s obrázky.2. První/druhý poslech: Žáci mají za úkol vybrat obrázky, které souvisejí s nahrávkou.3. Učitel připevní ve třídě provázek, vloží do košíku kolíky a rozdá žákům čisté papíry a lepidlo.4. Žáci mají za úkol nalepit vybrané obrázky na papír a připevnit ho na provázek.5. Učitel a žáci si prohlížejí vystavené obrázky.6. Společná kontrola: Závěrečný poslech.		IW	S, JŽ s. 27	Příloha č. 3, Nahrávka č.3, prázdné papíry, lepidla, provázek, Blue tac, kolíky, košík, CD přehrávač	3	
10 min.	<ol style="list-style-type: none">1. Třetí/čtvrtý poslech: žáci mají za úkol zjistit, jaké je nosné téma promluvy a jaké postavy zde vystupují.2. Společná kontrola.3. Učitel rozdá žákům pracovní listy s textem o vánocích.4. Pátý/šestý poslech: Žáci mají za úkol najít rozdíly mezi poslechem a četbou textu na pracovním listě.5. Společná kontrola: žáci postupně sdělují, jakých rozdílů si všimli. Závěrečný poslech.	 	IW	S, JŽ s. 27	Příloha č.1, Nahrávka č.1, CD přehrávač, tužky	1	
10 min.	<ol style="list-style-type: none">1. Učitel rozdá žákům pracovní listy se sadou tvrzení k textu o vánocích.2. Sedmý/osmý poslech: Žáci mají za úkol zakroužkovat, která tvrzení jsou pravdivá, a která nikoliv.3. Žáci si svou práci vymění se spolužákem a provedou kontrolu. Závěrečný poslech.	 	IW	S, JŽ s. 27	Příloha č.2, Nahrávka č.2, CD přehrávač, tužky	2	
15 min.	<ol style="list-style-type: none">1. Učitel rozdá žákům pracovní listy s dotazníkem.2. Žáci mají za úkol najít ve třídě někoho, kdo z nich konkrétním způsobem slaví daný svátek.3. Žáci pracují na čas.4. Učitel připevní velký arch papíru na viditelné místo ve třídě, který bude sloužit k prezentaci výsledků dotazníkového šetření.5. Prezentace výsledků dotazníkového šetření před třídou.	 	IW P W	S, JŽ s. 27	Příloha č.7	7	
5 min.	<ol style="list-style-type: none">1. Učitel rozdá žákům hodnotící minidotazník.2. Žáci mají za úkol vyjádřit se k probraným aktivitám.				Příloha č.16		

Cíle hodiny:	<ul style="list-style-type: none"> → Rozumět jednoduchému příběhu, který se vztahuje k vánocům. → Umět přečíst jednoduchý příběh o důležitém svátku nebo oslavě (vánoce). → Umět se zeptat svých přátel, jak slaví u sebe doma daný svátek (vánoce). → Umět podat velmi stručný popis svátku konané u nás doma. → Umět napsat romské výrazy gramaticky správně.
---------------------	--

Číslo hodiny: 2		Téma: Jak psát pohled? (<i>Sar te skirina v o pohledo?</i>)					Délka: 45 min.			
Čas (min)	Struktura hodiny					JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
5 min.	1. Učitel ukáže žákům pohled a přečte ho. 2. Žáci mají za úkol zjistit, kdo mu ho poslal a o čem konkrétní osoba píše. 3. Společná kontrola.					 			pohled	
15 min.	1. Učitel rozdá žákům první část pracovního listu. 2. Žáci mají za úkol přečíst pohled a doplnit kartičku o údaje, které si přečetl. 3. Společná kontrola: společné čtení (sborově). 4. Učitel rozdá žákům druhou část pracovního listu a pohledy, které si předem připravil. 5. Žáci mají za úkol přečíst si údaje na kartičce a napsat pohled, který se bude vztahovat k těmto údajům. 6. Učitel kontroluje práci na úkolu. Dle potřeby poskytne metodickou pomoc. 7. Žáci si svou práci vymění se spolužákem a provedou kontrolu. 8. Společná kontrola: žáci postupně čtou své pohledy.					 	IW	S, JŽ s. 27	Příloha č. 5/13, tužky, pohledy	13
20 min.	1. Učitel rozdá žákům čisté papíry a rozdělí je do dvojic. 2. Žáci mají za úkol napsat alespoň pět otázek vztahujících se k průběhu určité oslavy nebo události, které chtějí položit svému spolužákovi. Každá dvojice si navzájem klade otázky a odpovídají na ně. 3. Učitel kontroluje práci na úkolu. Dle potřeby poskytne metodickou pomoc.					 	P W IW	S, JŽ s. 27	čisté papíry, tužky	
5 min.	1. Učitel rozdá žákům hodnotící minidotazník. 2. Žáci mají za úkol vyjádřit se k probraným aktivitám.								Příloha č. 5/16	
Cíle hodiny:		→ Poznat, když je součástí příběhu důležitý svátek nebo oslava. → Umět přečíst jednoduchý příběh o důležitém oslavě. → Umět se zeptat svých přátel, jak slaví u sebe doma daný svátek nebo oslavu. → Umí použít soubor frází a vět k popisu hlavních bodů určité oslavy nebo události. → Umět napsat několik vět o svátku nebo oslavě, kterou prožili. → Umět napsat romské výrazy gramaticky správně								

Podrobný popis aktivit:

Číslo aktivity: 1		Název aktivity: I kristuspája - I. (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
15 min.	<div>1. Učitel stručně uvede nahrávku a rozdá jim pracovní listy s textem o vánocích.</div> <div>2. První/druhý poslech: Žáci mají za úkol zjistit, jaké je nosné téma promluvy a jaké postavy zde vystupují.</div> <div>3. Společná kontrola.</div> <div>4. Třetí/čtvrtý poslech: Žáci mají za úkol najít rozdíly mezi poslechem a četbou textu na pracovním listě.</div> <div>5. Společná kontrola: žáci postupně sdělují, jakých rozdílů si všimli. Závěrečný poslech</div>	<div></div> <div></div> <div></div> <div></div>	IW	S, JŽ s. 27	CD přehrávač, tužky	1 17
Cíl aktivity:		→ Rozumí jednoduchému příběhu, který se vztahuje k určité situaci nebo zážitku, kdy se lidé scházejí k oslavě nebo vzpomínkové slavnosti.				

Číslo aktivity: 2		Název aktivity: I kristuspája - III. (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
10 min.	<div>1. Učitel stručně uvede nahrávku a rozdá jim pracovní listy s textem o vánocích a sadou tvrzení</div> <div>2. První/druhý poslech: Žáci mají za úkol zakroužkovat, která tvrzení jsou pravdivá, a která nikoliv.</div> <div>3. Žáci si svou práci vymění se spolužákem a provedou kontrolu. Závěrečný poslech.</div>	<div></div> <div></div>	IW	S, JŽ s. 27	CD přehrávač, tužky	2 17
Cíl aktivity:		→ Rozumí jednoduchému příběhu, který se vztahuje k určité situaci nebo zážitku, kdy se lidé scházejí k oslavě nebo vzpomínkové slavnosti.				

Číslo aktivity: 3		Název aktivity: I kristuspája - II. (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
10 min.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učitel stručně uvede nahrávku a rozdá jim obálky s obrázky. 2. První/druhý poslech: Žáci mají za úkol vybrat obrázky, které souvisejí s nahrávkou. 3. Učitel připevní ve třídě provázek, vloží do košíku kolíky a rozdá žákům čisté papíry a lepidlo. 4. Žáci mají za úkol nalepit vybrané obrázky na papír a připevnit ho na provázek. 5. Učitel a žáci si prohlížíjí vystavené obrázky. 6. Společná kontrola: Závěrečný poslech. 		IW	S, JŽ s. 27	prázdné papíry, lepidla, provázek, Blue tac, kolíky, košík, CD přehrávač	3
Cíl aktivity:		→ Rozumí jednoduchému příběhu, který se vztahuje k určité situaci nebo zážitku, kdy se lidé scházejí k oslavě nebo vzpomínkové slavnosti.				

Číslo aktivity: 4		Název aktivity: O keretšígo - I. (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
10 min.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učitel rozdá žákům pracovní listy s příběhem průběhu události. 2. Žáci mají za úkol v návaznosti na obrázkový příběh vytvořit otázky. 3. Učitel kontroluje práci na úkolu. 4. Společná kontrola: žáci předčítají otázky, které vytvořili k jednotlivým obrázkům. 		IW	S, JŽ s. 27	Příloha č. 4, tužky	4
Cíl aktivity:		→ S pomocí obrázků umí přečíst a pochopit jednoduchý popis svátku nebo událostí spojených s oslavou.				

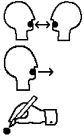
Číslo aktivity: 5		Název aktivity: O keretšígo - II. (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
15 min.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učitel rozdává žákům kartičky se slovy a pracovní listy s obrázkem křtin vztahující se k textu. 2. Žáci mají za úkol vytvořit z daných slov souvislý text. 3. Učitel kontroluje práci na úkolu. 4. Učitel připevní velký arch papíru na viditelné místo ve třídě. 5. Žáci přepíší své texty na plakát. 6. Společné čtení: Žáci mají za úkol sdělit, co je obsahem daného textu. 	 	IW	S, JŽ s. 27	Příloha č. 5, tužky, velký arch papíru, Blue tac, barevné fixy	5
Cíl aktivity:		→ S pomocí obrázků umí přečíst a pochopit jednoduchý popis svátku nebo událostí spojených s oslavou.				

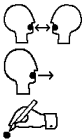
Číslo aktivity: 6		Název aktivity: Sar ikren o Krečuno e Rom. (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
10 min.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učitel rozdává žákům pracovní listy s obrázky oslav vánoc různých skupin Romů včetně jednoduchého textu vztahující se k danému obrázku. 2. Žáci mají za úkol přiřadit texty k odpovídajícím obrázkům. 3. Žáci si svou práci vymění se spolužákem a provedou kontrolu. 4. Společná kontrola: Žáci přiřazují čísla obrázků k daným textům. 		IW	S, JŽ s. 27	Příloha č. 6	6

Cíl aktivity:	→ S pomocí obrázků umí přečíst a pochopit jednoduchý popis svátku nebo událostí spojených s oslavou.
----------------------	--

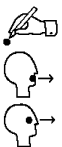
Číslo aktivity: 7		Název aktivity: O dotazníko. (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
20 min.	<ol style="list-style-type: none">1. Učitel rozdává žákům pracovní listy s dotazníkem.2. Žáci mají za úkol najít ve třídě někoho, kdo z nich konkrétním způsobem slaví daný svátek.3. Žáci pracují na čas.4. Učitel připevní velký arch papíru na viditelné místo ve třídě, který bude sloužit k prezentaci výsledků dotazníkového šetření.5. Prezentace výsledků dotazníkového šetření před třídou.		IW PW	S, JŽ s. 27	Příloha č. 7	7
Cíl aktivity:		→ Umí si s jinými žáky vyměnit základní informace o tom, jak se u nich doma slaví konkrétní svátky.				

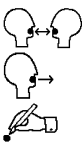
Číslo aktivity: 8		Název aktivity: Pa savo fenkípo vorbinav? (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
20 min.	<div><div>1. Učitel rozdělí žáky do dvojic a rozdělí jim pracovní listy s obrázky, které se vztahují k různým stádiu svátku včetně popisek.</div><div>2. Žáci mají navzájem za úkol vybrat si jeden obrázek a popsat ho. Druhý žák ve dvojici by měl uhádnout, který obrázek je popisován. Učitel zahájí hru jako první.</div><div>3. Učitel kontroluje práci na úkolu.</div></div>	<div><div></div><div></div></div>	PW IW	S, JŽ s. 27	Příloha č. 8	8
Cíl aktivity:		→ Umí si s jinými žáky vyměnit základní informace o tom, jak se u nich doma slaví konkrétní svátky.				

Číslo aktivity: 9		Název aktivity: So-j pej fenkípura? (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
20 min.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učitel rozdělí žáky do dvojic nebo do skupin po čtyřech. Každý žák dostane buď obrázek č. 1 nebo obrázek č. 2. Žáci pracovní listy navzájem nesmějí vidět. 2. Žáci mají za úkol najít rozdíly mezi obrázky pomocí otázek. Žáci by si měli rozdíly zapsat. 3. Učitel kontroluje práci na úkolu. 4. Společná kontrola: žáci čtou jednotlivé rozdíly. 		PW IW	S, JŽ s. 27	Příloha č. 9, tužky, sešity,	9
Cíl aktivity:		→ Umí si s jinými žáky vyměnit základní informace o tom, jak se u nich doma slaví konkrétní svátky.				

Číslo aktivity: 10		Název aktivity: Phušas jejkhávrestar paj d'ejsa. (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
15 min.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učitel rozdá žákům čisté papíry a rozdělí je do dvojic. 2. Žáci mají za úkol napsat alespoň pět otázek vztahujících se k průběhu určité oslavy nebo události, které chtějí položit svému spolužákovi. Každá dvojice si navzájem klade otázky a odpovídají na ně. 3. Učitel kontroluje práci na úkolu. Dle potřeby poskytne metodickou pomoc. 		PW IW	S, JŽ s. 27	čisté papíry, tužky	
Cíl aktivity:		→ Umí použít soubor frází a vět k popisu hlavních bodů určité oslavy nebo události.				

Číslo aktivity: 11		Název aktivity: Sar phušesa? (pod)Téma: Svátky a oslavy				
--------------------	--	--	--	--	--	--

Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
15 min.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učitel rozdělí žákům kartičky a obrázky vztahující se k průběhu určité oslavy nebo události. 2. Žáci mají za úkol napsat k obrázkům otázky, které je vystihují. Ke každému obrázku napíši tři stejné otázky. 3. Učitel otázky vybere a zamíchá. 4. Žáci jsou rozděleny do tří skupin. 5. Učitel rozdává každé skupině jednu stejnou sadu otázek. Žáci mají za úkol postupně odpovědět na ně. 6. Učitel kontroluje práci na úkolu. 		IW GW	S, JŽ s. 27	Příloha č.11, kartičky, tužky	11
Cíl aktivity:		→ Umí použít soubor frází a vět k popisu hlavních bodů určité oslavy nebo události.				

Číslo aktivity: 12		Název aktivity: Ko ikrel kadej e d'ejsa? (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
20 min.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učitel rozdává žákům kartičky s pokyny, co mají nakreslit na druhou stranu kartičky. 2. Žáci mají za úkol nakreslit/nalepit obrázek a vytvořit větu vztahující se k danému obrázku. 3. Učitel rozdělí žáky do skupin. 4. Žáci mají za úkol sdělit ostatním žákům v rámci skupin, věty, které vytvořili. Ostatní žáci musí uhádnout, která skupina Romů takto slaví svátek nebo určitou událost. 5. Učitel kontroluje práci na úkolu. 		IW GW	S, JŽ s. 27	Příloha č.12, kartičky, barevné fixy, pastelky, tužky, časopisy	12
Cíl aktivity:		→ Umí použít soubor frází a vět k popisu hlavních bodů určité oslavy nebo události.				

Číslo aktivity: 13		Název aktivity: I kárta (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiál / Pomůcky	Př.
15 min.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učitel rozdá žákům první část pracovního listu. 2. Žáci mají za úkol přečíst pohled a doplnit kartičku o údaje, které si přečetl. 3. Společná kontrola: společné čtení (sborově). 4. Učitel rozdá žákům druhou část pracovního listu. 5. Žáci mají za úkol přečíst si údaje na kartičce a napsat pohled, který se bude vztahovat k těmto údajům. 6. Učitel kontroluje práci na úkolu. Dle potřeby poskytne metodickou pomoc. 7. Žáci si svou práci vymění se spolužákem a provedou kontrolu. 8. Společná kontrola: žáci postupně čtou své pohledy. 		IW	S, JŽ s. 27	Příloha č. 13, tužky	13
Cíl aktivity:		→ Umí napsat jednoduché věty popisující událost v rodině (např. narození dítěte v rodině nebo komunitě).				

Číslo aktivity: 14		Název aktivity: Důj trín vorbi paj (pod)Téma: Svátky a oslavy				
Čas	Popis aktivity	JS	F	EJP	Materiál / Pomůcky	Př.
20 min.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učitel rozdá žákům pracovní listy s náměty událostí v rodině. 2. Žáci mají za úkol vybrat si jeden námět a napsat stručný text popisující událost v rodině. 3. Učitel kontroluje práci na úkolu. Dle potřeby poskytuje žákům metodickou pomoc. 4. Učitel připevní velký arch papíru na viditelné místo ve třídě. 5. Žáci připevní své texty na plakát. 6. Všichni pročítají texty. Vyhodnocení. 		IW	S, JŽ s. 27	Příloha č. 14, tužky, velký arch papíru, Blue tac	14
Cíl aktivity:		→ Umí napsat jednoduché věty popisující událost v rodině (např. narození dítěte v rodině nebo komunitě).				

Číslo aktivity: 15		Název aktivity: O lil. (pod)Téma: Svátky a oslavy						
Čas	Popis aktivity			JS	F	EJP	Materiály / Pomůcky	Př.
10 min.	1. Učitel rozdává žákům pracovní listy s neúplným dopisem (e-mailem). 2. Žáci mají za domácí úkol doplnit dopis. Budou mít k dispozici adresu, jméno a začátek dopisu.				IW	S, JŽ s. 27	Příloha č.15	15
Cíl aktivity:		→ Umí napsat jednoduché věty popisující událost v rodině (např. narození dítěte v rodině nebo komunitě).						

Příloha č. 5/1

Šun taj gin e vorbi opre taj phen, ande so si sako áver. (Poslechni si nahrávku a zaměř se na rozdíly v tom, co uslyšíš, a co čteš.)

Krečune pala mizmejri ušřilem me taj muro dad má korán detehára. Má kamous te avel so maj sigo detehára, mivel mura dejasa simas. Po Krečuno angla kodo mindík varikaste ávreste simas. Andi koňha má kiravelas pe. Me taj muro dad lam ame te keras i mesáli. Kana sas amenge kísno, kesentindem mure dades ande šele beršen te šinel i kristuspája taj kadej khetáne samas po Krečuno. Má but čásura sas, azír e šeja šute o šitemíni taj e teji pi mesáli. Sas ame pejki ráca, e říski, i krumplengi šaláta, o frištuko, i torta, i čočkaki zumi e prúnenca, o guglimejto taj o d'imejčo. Pi mesáli sas vi e rařiji taj e pája. Apal las muro dad o telefouno te vorbij e paposa. Te aven saste baxtále pe kado Krečuno, o Dejl taj i svunto Márja te avel tumáro žutouro. Taj apal gejem te sovas. Taj áver d'ejs sas má i Patrád'i.

Nahrávka č. 5/1

Krečuno

Krečune detehára ušřilem me taj muro dad má korán detehára. Má kamous te avel so maj sigo detehára, mivel mure dadesa simas. Po Krečuno angla kodo mindík varikaste ávreste simas. Andi koňha má kiravelas pe. Me taj muro dad lam ame te keras i kristuspája. Kana sas amenge kísno, kesentindem mure dades ande šele beršen te kerel i kristuspája taj kadej khetáne samas po Krečuno. Má but čásura sas, azír e romňa šute o texan taj o pijimo pi mesáli. Sas ame pejki ráca, e říski, i krumplengi šaláta, o frištuko, i torta, i čočkaki zumi e prúnenca, o guglimejto taj o d'imejčo. Pi mesáli sas vi e rařiji taj e pája. Apal las muro dad o telefouno te kesentij e Romen. Te aven saste baxtále pe kado Krečuno, o Dejl taj i svunto Márja te avel tumáro žutouro. Taj apal gejem pej dárkura. Taj áver d'ejs sas má o báro Krečuno.

Vánoce

Já spolu s tatínkem jsme na Štedrý večer vstali už brzo ráno. Nemohl jsem dospat, jak jsem se těšil na tento den. Po dlouhé době jsem byl opět s tatínkem, předtím jsem vždycky vánoce slavil u někoho z příbuzných. V kuchyni už se vařilo a já s tatínkem jsme začali zdobit vánoční stromeček. Když už jsme měli stromeček hotový, popřál jsem tatínkovi k vánocům. “Kéž sto roků takto společně zdobí se mnou vánoční stromeček.” A protože už bylo dost hodin, začali ženy prostírat a nosit na stůl. Měli jsme pečenou kachnu, řízky, bramborový salát, uzené maso, dort, čočkovou polévku se šušnými švestkami, cukroví a ovoce. Na stole byli alkoholické a nealkoholické nápoje. Než jsme začali jíst, tatínek nejprve zavolal Romům, aby jim popřál rovněž k Vánocům. Pak jsme se vrhli na dárky. A následující den už jsme slavili první den vánoční.

Příloha č. 5/2

Šun e vorbi taj skirin tejle ouva vaj niči. (Poslechni si nahrávku a zakroužkuj ano nebo ne).

1. Krečune detehára ušřile peráťa.	ouva	niči
2. O šávo či kamelas te avel detehára.	ouva	niči
3. Sako berš sas variká áverte.	ouva	niči
4. O šávo kerdas i kristuspája e paposa.	ouva	niči
5. E šeja taj e romňa šute pej mesája.	ouva	niči
6. Pi mesáli sas vi thud.	ouva	niči
7. E šáves taj e dades kesentinde e ávera Rom.	ouva	niči
8. Kana kesentinde, gejlje pej dárkura.	ouva	niči
9. Áver dejs má gejljas andi škola.	ouva	niči

1. Ráno o vánocích vstali večer.	ouva	niči
2. Chlapec nechtěl, aby bylo ráno.	ouva	niči
3. Každý rok byl u někoho jiného.	ouva	niči
4. Chlapec ozdobil vánoční stromček s dědečkem.	ouva	niči
5. Dívky a ženy nesli na stůl.	ouva	niči
6. Na stole bylo i mléko.	ouva	niči
7. Ostatní Romové popřáli chlapci a jeho otci.	ouva	niči
8. Když si popřáli vrhli se na dárky.	ouva	niči
9. Následující den už šel do školy.	ouva	niči

Nahrávka č. 5/2

Krečuno

Krečune detehára ušřilem me taj muro dad má korán detehára. Má kamous te avel so maj sigo detehára, mivel mure dadesa simas. Po Krečuno angla kodo mindík varikaste ávreste simas. Andí koňha má kiravelas pe. Me taj muro dad lam ame te keras i kristuspája. Kana sas amenge kísno, kesentindem mure dades ande šele beršen te kerel i kristuspája taj kadej khetáne samas po Krečuno. Má but čásura sas, azír e romňa šute o texan taj o pijimo pi mesáli. Sas ame pejki ráca, e říski, i krumplengi šaláta, o frištuto, i torta, i čočkaki zumi e prúnenca, o guglimejto taj o

d'imejčo. Pi mesáli sas vi e raťiji taj e pája. Apal las muro dad o telefouno te kesentij e Romen. Te aven saste baxtále pe kado Krečuno o Dejl taj i svunto Márja te avel tumáro žutouro. Taj apal gejem pej dárkura. Taj áver d'ejs sas má o báro Krečuno.

Příloha č. 5/3

Šun e vorbi taj ávri válastin, kecave fenkípura save šunesa. (Poslechněte si nahrávku a sestavte z obrázků odpovídající obraz.)

obrázek stůl	obrázek židle	obrázek ovoce	obrázek pečená husa	obrázek mobil	obrázek ozdobený stromček
obrázek stromček	obrázek dárky	obrázek tatínek	obrázek dědeček	obrázek uzené maso	obrázek cukroví, dort
obrázek malých romských dětí	obrázek romské zelí	obrázek romské rizeto	obrázek pečené slepice	obrázek romského chleba	obrázek ryby

Nahrávka č. 5/3

Krečuno

Krečune detehára ušřilem me taj muro dad má korán detehára. Má kamous te avel so maj sigo detehára, mivel mure dadesa simas. Po Krečuno angla kodo mindík varikaste ávreste simas. Andi koňha má kiravelas pe. Me taj muro dad lam ame te keras i kristuspája. Kana sas amenge kísno, kesentindem mure dades ande šele beršen te kerel i kristuspája taj kadej khetáne samas po Krečuno. Má but čásura sas, azír e romňa šute

o texan taj o pijimo pi mesáli. Sas ame pejki ráca, e říski, i krumplengi šaláta, o frištuko, i torta, i čočkaki zumi e prúnenca, o guglimejto taj o d'imejčo. Pi mesáli sas vi e rařiji taj e pája. Apal las muro dad o telefouno te kesentij e Romen. Te aven saste baxtále pe kado Krečuno o Dejl taj i svunto Márja te avel tumáro žutouro. Taj apal gejem pej dárkura. Taj áver d'ejs sas má o báro Krečuno.

Příloha č. 5/4

Skirin tejle dúj trín phušimátura paj fenkípura. (Vytvoř otázky k obrázkům.)

obrázek č. 1

Romové přicházejí do domu rodičů syna, kterému se narodil syn

hodiny ukazují 8 hod.

obrázek č.2

na stole je pití, Romové jsou vybízeni k občerstvení, kmotra obléká dítě do nových oblečků a tajně vkládá větší obnos peněz do zavínovačky

hodiny ukazují 9 hod.

obrázek č.3

všichni se odeberou do kostela, kde proběhne křest; kmotra drží po celou dobu malého chlapečka, který je v bílé zavínovačce, potažené zlatou stuhou.

hodiny ukazují 10 hod.

obrázek č. 4

většina přítomných Romů obchází třikrát oltář dokola i s miminkem

hodiny ukazují 11 hod.

obrázek č. 5

Romové postupně odcházejí ven z kostela, poslední odchází kmotra a kmotr dítěte

hodiny ukazují 11.30 hod.

obrázek č. 6

Kmotra a kmotr dítěte stříká svěcenou vodou na přítomné Romy před kostelem. Nabízejí alkohol, Romové připijí malému chlapci

hodiny ukazují 11.30

obrázek č. 7

Romové odjíždějí z kostela zpět do domu prarodičů dítěte.

hodiny ukazují 12.hod.

obrázek č. 8

začíná oslava, pití i jídlo je na stole, je slyšet hudba, přítomní se smějí, tancují

hodiny ukazují 13. hod.

obrázek č. 1 *E Rom aven po keretšígo. (Romové přicházejí na křtiny.)*

obrázek č. 2 *E Romen bešajárel o gazda palaj mesáli taj šorel lenge variso te pen. I kerestaňa uravel e cignes andej nejve kirpi taj šol leske louve ando šerand. (Hlava rodiny usadí návštěvu u stolu, kde jim nalije něco k pití. Kmotra oblékne miminko do nového oblečení a schová peníze do polštáře.)*

obrázek č. 3 *Sa žan-tar andi khangjri, bolen e šavoures. O cigno si feri ká i kerestaňa. (Všichni odcházejí do kostele, křtí se dítě. Miminko je po celou dobu u kmotry.)*

obrázek č. 4 *E Rom trival bolden o oltári e šavouresa. (Romové třikrát projdou kolem oltáře s dítětem.)*

obrázek č. 5 *E Rom loukes žan-tar ávri. (Romové pomalu odcházejí.)*

- obrázek č. 6 *Te del les o Svunto Dejl lungo trajo, baxt, zour taj boldošáko. Te phúrol andá les hírešo Rom. Taj sar malad'ilam pe lesko keretšígo te del o Svunto Dejl te resas vi pe lesko bijav. Te aven baxtále kadala žejne, te aven baxtále e dúj kirve taj e dúj kirva, šoha te na vítin penge. Te del o Svunto Dejl te trajin šel berš ángle kusa e šavouresa.* (Ať mu dá Bůh dlouhý život, štěstí, sílu a bohatství. Ať z něj vyroste uznávaný člověk. A jak jsme se tu sešli na jeho křtiny, tak abychom se sešli i na jeho svatbě. Ať jsou tito lidé šťastní, ať jsou šťastní také kmotry a kmotři. Ať si nikdy neublíží. Ať se dožijí mnoho let spolu s dítětem.)
- obrázek č. 7 *E Rom bešen andej motori taj žantar khatar khangejri khejre.* (Romové nasedají do aut a odjíždějí domů.)
- obrázek č. 8 *E žejne kezdin te mulatin, xan, asan taj khelen.* (Lidé se začínají bavit, jedí, smějí se a tančí).

Příloha č. 5/5

a) *Andaj vorbi skirin tejle vorba te avel la vi tivo taj vi ágor.* (Vytvoř z přiložených slov souvislý text.)

<i>Kesentin</i> (Přejí)	<i>Khangejri</i> (Kostel)	<i>Pát'iv</i> (Oslava)	<i>Trival</i> (třikrát)
<i>Bolen</i> (Křtí)	<i>Kerstaňa</i> (Kmotra)	<i>Kirpi</i> (Oblečení)	<i>Louve</i> (Peníze)
	<i>Šoren o svunto páji</i> (Polijí svěcenou vodou).	<i>Šerand</i> (Zavinovačka)	<i>Cigno</i> (Malý)

obrázek č. 1

Romové přicházejí do domu rodičů syna, kterému se narodil syn

obrázek č.2

na stole je pití, Romové jsou vybízeni k občerstvení , kmotra obléká dítě do nových oblečků a tajně vkládá větší obnos peněz do zavinovačky

obrázek č.3

všichni se odeberou do kostela, kde proběhne křest; kmotra drží po celou dobu malého chlapečka, který je v bílé zavinovačce, potažené zlatou stuhou.

obrázek č. 4

většina přítomných Romů obchází třikrát oltář dokola i s miminkem

obrázek č. 5

Romové postupně odcházejí ven z kostela, poslední odchází kmotra a kmotr dítěte

obrázek č. 6

Kmotra a kmotr dítěte stříká svěcenou vodou na přítomné Romy před kostelem. Nabízejí alkohol, Romové připijí malému chlapci

obrázek č. 7

Romové odjíždějí z kostela zpět do domu prarodičů dítěte.

obrázek č. 8

začíná oslava, pití i jídlo je na stole, je slyšet hudba, přítomní se smějí, tancují

b) *Pa sos si e vorbi, so tejle skirindal?* (Co je obsahem nově vytvořeného textu?)

Příloha č. 5/6

Šu e vorbi paša fenkípura kadej te pasolin paša pe. (Přiřaď texty k obrázkům.)

Obrázek č. 1

Skupina finských Romů

Obrázek č. 2

Skupina olašských Romů

Obrázek č. 3

Skupina slovenských
Romů

1.Kana kezindas o Krečuno, muri dej kiradas o fosuj e prúnenca, e pišota kirade krumplenca, peklas e cigne koláča taj šordas pér le máko thudesa. Kado koláko šutas e mülenge. Ži peráťa nás slobodo te xas. Apal muri dej bišadas e šavouren ká o gážo pala sulum. Taj kado sulum muro dad repsindas paj phuv. Po Štedrý večer xálam pi phuv, po slumum, ká vi o Svunto Dejl kerd'ilas po sulum. Kana má o texan sas kísno, muro dad phenelas: Muri romňi, mure šavoura fajma či merasa vaj merasa taj kadej nášťik áver berš khetáne malaďuvasa sar akánik.....

2. Má but čásura sas, azír e romňa šute o texan taj o pijimo pi mesáli. Sas ame pejki ráca, e říski, i krumplengi šaláta, torta, o guglimejto taj o d'imejčo. Pi mesáli sas vi e raťiji taj e pája. Apal las muro dad o telefouno te kesentij e Romen. Te aven saste baxtále pe kado Krečuno, o Dejl taj i svunto Márja te avel tumáro žutouro. Taj apal gejlem pej dárkura. Taj áver d'ejs sas má o báro Krečuno. E murš gejle andi khangejri taj e romňa šute pe te kiraven. Kirade o frištuko, a khajňaki zumi e tecejenca, o horejzo, e šax, i čočkaki zumi e prúnenca. Peklam vi i bokoli taj vi i kiraleski rejteška. Taj o áver d'ejs gejlam te dikhas jékhávres.

3.....Po Krečuno sa o nípo khetáne-j. Khatar-i mámi taj o papu ži po kuzino vaj kuzinka. Vi te si cigno kher, žanas te resas andej les. Po Krečuno kiravas mas, i šonka, zejčígo, koláko e prúnenca so mezij sar čerhaj, ávera mindejfejlíka londe koláča, šitemíňura, gugli mol. E žejne uraven pe andej úže kirpi. E terne šeja (17 - 23 berš) len pér pe má e gáda, save phiraven lenge deja taj e mámi. Amáre Rom či pen but, te si o Krečuno. Áver d'ejs žan andi khangejri. Taj o trito d'ejs žas te dikhas amáre nípos, so nás amende po Krečuno. Žas pala le pej grast vaj pej sáňki. Kado-j maškar ame kecavo sokáši.

.....Když nastaly Vánoce, máma vařila fazole se švestkami, šátečky plněné vařenými brambory, pekla buchtičky sypané mákem a polité mlékem, mrtvým, duším. Do večera jsme nesměli jíst. Potom matka poslala děti k sedlákovi pro slámu, kterou tatínek rozhodil po zemi. Na Štedrý večer se jedno na zemi, na slámě, protože Ježíš se narodil na slámě. Když byla večere hotová tatínek říkával: Ženo, děti, možná se dožijeme dalšího roku, možná se nedožijeme.

.....A protože už bylo dost hodin, začali ženy prostírat a nosit na stůl. Měli jsme pečenou kachnu, řízky, bramborový salát, dort, cukroví a ovoce. Na stole byli alkoholické a nealkoholické nápoje. Než jsme začali jíst, tatínek nejprve zavolal Romům, aby jim popřál rovněž k Vánocům. Pak jsme se vrhli na dárky. A následující den už jsme slavili první den vánoční. Muži šli do kostela a ženy se pustily do vaření. Uvařili guláš, slepičí polévku s těstovinami, rizeto, zelí, čočkovou polévku se švestkami. Upekli jsme i romský chleba a tvarohový závin. A další den jsme se navzájem navštěvovali.

.....O Vánocích je celá rodina pohromadě. Od prarodičů po bratrance a sestřenice. Dokážeme se vtěsnat, i když máme malé prostory. O vánocích vaříme masa, šunku, zeleninu, pečeme koláč se švestkami ve tvaru hvězdy, jiné slané koláče, cukroví, víno. Lidé se oblečou do čistých šatů. Mladé dívky ve věku 17-23 let se slavnostně obléknou do romských krojů dle vzoru svých maminek a babiček. Romové nepijí moc tvrdého alkoholu. Další den jdou do kostela. A třetí den jdeme navštívit širší rodinu, která s námi nemohla společně slavit Vánoce. Je zvykem projít se na koních nebo na saních.

Příloha č. 5/7

Rakh varikas ko (Najdi někoho, kdo)

RAKH VARIKAS KO

obrázek
ryby

❖ **xálas e mášes** (jedl/a rybu)

❖ **gejlas andi khangejri** (šel/šla do kostela)

❖ **peklas i rejteška** (upekl/a závin)

obrázek
not

❖ **kerdas i kristuspája** (nazdobil/a stromeček)

❖ **dikhlas e paramiči** (podíval/a se na pohádky)

❖ **žutindas a deja** (pomohl/a mamince)

❖ **d'ilabandas** (zazpíval/a)

❖ **khelelas pe ávri e jivesa** (venku si hrál/a se sněhem)

❖ **xálas e románe šax** (jedl/a romské zelí)

❖ **xálas i bokoli** (jedl/a romský chléb)

❖ **xálas a ráca** (jedl/a kachnu)

❖ **xálas o horejzo** (jedl/a romské rizeto)

obrázek
kostela

❖ **xálas i románi šaláta** (jedl/a romský salát)

❖ **xálas e řízki** (jedl/a řízky)

❖ **kesentindas** (popřál/a)

obrázek
pečené
kachny

obrázek
kostela

obrázek
televize

obrázek
závinu

obrázek
dárků

obrázek dítě
pomáhá
mámě

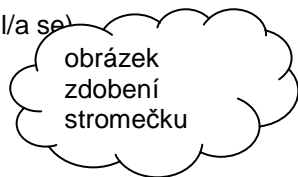
obrázek romských
jidel, salát a řízky,

❖ **kapindas telaj kristuspája kirpi** (pod stromeček dostal/a oblečení)

❖ **kapindas telaj kristuspája keňva** (pod stromeček dostal/a knihu)

❖ **rucijas pe** (nudil/a se)

Příloha č. 5/8

Válastin, pa savo fenkípo vorbisa. O áver žejno site phenel, pa savo fenkípo vorbis. (Vyber si obrázek, který budeš popisovat. Druhý ve dvojici musí uhádnout, který obrázek je popisován.)

obrázek č. 1 na stole je mísa romského guláše s bílým chlebem a vekou	obrázek č. 2 na stole jsou romská jídla a pití (e šax, o horejzo, i zumi e tecejenca taj i raťija taj e pája, i bokoli, e pejke masa, i rejteška)	obrázek č. 3 děti jsou za dveře a zpívají koledy	obrázek č. 4 děti jdou rozbalovat po večeri dárky	obrázek č. 5 na stole jsou romská jídla, jednotlivé osoby připíjí	obrázek č. 6 pečení závinu
detehára po báro Krečuno (ráno na první svátek vánoční)	mizmejre po báro Krečuno (odpoledne na první svátek vánoční)	anglaj večera po Štědrý večer (Před večeri na Štědrý den)	palaj večera (po večeri)	mizmejre po báro krečuno (v poledne na první svátek vánoční)	detehára po Štědrý večer (Ráno na Štědrý den)
obrázek č. 7 návštěva příbuzných, prostřený stůl	obrázek č. 8 na stole jsou romská jídla, jednotlivé osoby připíjí	obrázek č. 9 rodina se obleče do slavnostních šatů	obrázek č. 10 maminka vkládá do hrnce s vodou uzené maso	obrázek č. 11 prostředného stolu s bramborovým salátem a řísky, ovoce, cukroví	obrázek č. 12 pečení romského chleba
po cigno Krečuno (na druhý svátek vánoční)	mizmejre po cigno Krečuno (v poledne na druhý svátek vánoční)	ek šon angla Krečuno (Měsíc před vánicemi)	detehára po Štědrý večer (ráno na Štědrý den)	i večera (večeře)	detehára po Štědrý večer (ráno na Štědrý den)

Příloha č. 5/9

Rakh, so naj ečformavo pej fenkípura. (Najdi rozdíly na obrázcích.)

obrázek č. 1

pronajatý sál, muži (10) sedí u jednoho stolu pospolu, ženy (20) sedí u druhého stolu pospolu. Na stolech je tvrdí alkohol, kafe, džusy, romská jídla

v pozadí: zpívají muži, část přítomných Romů tancují,

všichni jsou slavnostně oblečeni

obrázek č. 2

pronajatý sál, muži (15) sedí u dvou stolů pospolu, ženy (25) sedí u druhého stolu pospolu. Na stolech je tvrdí alkohol, víno, minerální vody, džusy, romská jídla

v pozadí: zpívají ženy, část přítomných žen a dětí tancují

všichni jsou slavnostně oblečeni, jen jeden pán je oblečen do kalhot a trička

Příloha č. 5/11

Skirin paša sako fenkípo trín ečformavi phušimátura. (Ke každému obrázku napiš tři stejné otázky.)

obrázek

matka dítěti přivazuje
červenou stuhu na ručičku

obrázek

žena tajně vkládá peníze do
zavinovačky

obrázek

truchlící žena v černém
(sukně, tričko) si stříhá
vlasý nakrátko

obrázek

romská nevěsta a ženich,
starší muž předává otci
nevěsty větší obnos peněz

obrázek

otce, který polévá vlasý
dívky parfémem.

obrázek

Romové připíjí, na stole
jsou romská jídla a
velikonoční beránek

obrázek

Romové stojí před
kostelem, žena kropí
přítomné svčcenou vodou

obrázek

romské děti sedí u
vánočního stromčku a
rozbalují dárky

Příloha č. 5/12

Makh/lepin o fenkípo. (Nakresli/nalep obrázek.)

želika gáda

kroj olšských Romů

*e romňange gáda
andaj Finsko*

kroj finských Romů

*o koláko e prúnenca
so mezij sar čerhaj*

švstkový koláč ve tvaru
hvězdy

*e šavoures si po vast
louli pántlika*

malé dítě má na zápěstí
červenou stuhu

*o dad repsij pi phuv
o sulum*

otec rozsypal na zem
slámu

*i kerešťana del
čoural louve e
cignes ando šerand*

kmotra tajně schovává peníze miminku do zavinovačky

Příloha č. 5/13

a) *Skirin ávri sa e vorbi andi kárt'a.* (Doplň údaje na kartičce.)

Ahoj Roza,

Amende naj khanči nejvo. Feri e Citromoske kerd'ilas íž šukár šávo. Taj bušol Henesi. Kana kerd'ilas, sas les pherdo bal po šejro. Nad'on lungi nája-j les. No ferí čišlouro-j peske. Taj kálo-j pala peski dej. Te avna kísna e fenkípura, bišavasa le tuke a pouštasa.

Ášu Dejvlesa, t'iri pheň i Mancí.

Ko skiri (Kdo píše)

Kaske skirij (Komu píše)

Pa sos skirij (O čem píše)

b) *Skirin kárt'a kadej, te aven ánde sa e vorbi, so si pi áver kárt'a.* (Napiš pohled z údajů na kartičce.)

Ko skirij (Kdo píše): *i Kejža (Kejža)*

Kaske skirij (Komu píše): *a Bojake (Boje)*

Pa sos skirij (O čem píše): *paj páťiv* (o oslavě)

So skirij (co píše): *ko sas khote, so xále taj ko d'ílabandas khote, ko kheldas*
(kdo tam byl, co jedli a kdo tam zpíval, kdo tančil...)

Příloha č. 5/14

Válastin, pa sos skirisa. Skirin teje dúj trín vorbi pa variso, so pecisajlas ando nípo. (Vyber si jedno téma a napiš stručná text popisující událost v rodině.)

1. *Keretšígo* (Křtiny)
2. *Pát'iv.* (Oslava)
3. *Praxomo* (Pohřeb)
4. *Bijav* (Svatba)
5. *Kana avile amende e* (Když k nám přijeli
6. *O angluno d'ejs andi škola.* (První den ve škole).

Příloha č. 5/15

Skirin ávri o lil. (Dopiš dopis.)

kopie webová stránky pro psaní e-mailů

adresa: florida.stojka@seznam.cz

předmět: *So kerdal ad'ejs?* (Co jsi dnes dělal/a?)

Boja, khote sal? Feri akánik bešlem teje. Khatar o detehára kerdem tistán ande intrego kher. Tehára bolna e cigne šáves.

Avesa vi tu?

(Bojo, jsi tam? Teď mám chvíli čas. Od rána jsem uklízela celý byt. Zítra bude mít chlapeček křtiny. Přijedeš i ty?)

:-)	:-(PŘÁNÍ A NÁPADY

Klíč k Příloze č. 5/1

*Krečune **detehára** ušřilem me taj muro dad má korán detehára. Má kamous te avel so maj sigo detehára, mivel **mure dadesa** simas. po Krečuno angla kodo mindík varikaste ávreste simas. Andi koňha má kiravelas pe. Me taj muro dad lam ame te keras i **kristuspája**. Kana sas amenge kísno, kesentindem mure dades ande šele beršen te **kerel i** kristuspája taj kadej khetáne samas po Krečuno. Má but čásura sas, azír e **romňa** šute **o texan taj o pijimo** pi mesáli. Sas ame pejki ráca, e říski, i krumplengi šaláta, o frištuto, i torta, i čočkaki zumi e prúnenca, o guglimejto taj o d'imejčo. Pi mesáli sas vi e rařiji taj e pája. Apal las muro dad o telefouno te **kesentij e Romen**. Te aven saste baxtále pe kado Krečuno o Dejl taj i svunto Márja te avel tumáro žutouro. Taj apal gejem pej dárkura. Taj áver d'ejs sas má **o báro Krečuno**.*

Klíč k Příloze č. 5/2

1. Krečune detehára ušťile peráťa.	niči
2. O šávo či kamelas te avel detehára.	niči
3. Sako berš sas variká áverte.	ouva
4. O šávo kerdas i kristuspája e paposa.	niči
5. E šeja taj e romňa šute pej mesája.	niči
6. Pi mesáli sas vi thud.	niči
7. E šáves taj e dades kesentinde e ávera Rom.	niči
8. Kana kesentinde, geje pej dárkura.	ouva
9. Áver d'ejš má gejlás andi škola.	niči

Klíč k Příloze č. 5/3

obrázek stůl	obrázek ozdobený stromček	obrázek ovoce	obrázek mobil	obrázek uzené maso	obrázek cukroví, dort
		obrázek dárky	obrázek tatínek		

Klíč k Příloze č. 5/4

1. *Ko avel po keretšiko?*
2. *So kerel o gazda? So kerel i kerestaňa?*
3. *Ká žan sa e Rom? Mír žan andi kchangejri? Kaste-j o cigno?*
4. *Keřivar bolden e Rom o oltári? Ko boldel o oltári? Kasa bolden e rom o oltári?*
5. *So keren e Rom?*
6. *Sar kesentin e šavoures? Sar kesentin e kirven?*
7. *So keren e Rom mejk žan-tar khejre? Ká bešen e Rom? Kana bešen e Rom andej motori?*
8. *So kezdin te keren e žejne?*

Klíč k Příloze č. 5/5

a)

E Rom žan te bolen e cignes andi khangejri. I kerestaňa uravel e cignes andej nejve kirpi. Ando šerand del les čoural e louve. E kirve šoren pej Rom o svunto páji taj kesentij le. E Rom sikaven e ávre Romege cigni páťiv.

(Romové křtí miminko v kostele. Kmotra obleče miminko do nových šatů. Do zavínovačky mi tajně schová peníze. Komotři pokropí ostatní přítomné Romy svěcenou vodou a požehnají jim. Romové pohostí ostatní Romy.)

b)

Sar žal o keretšígo andej Rom.

Jak probíhají křtiny mezi Romy.

Klíč k Příloze č. 5/6

1/3

2/2

3/1

Klíč k Příloze č. 5/8

obrázek č. 1 - Detehára po báro Krečuno šol pe pi mesáli o románo frištuko (perkelto) e párne márnese taj a vekasa .

obrázek č. 2 - Mizmejre po báro Krečuno i mesáli šind'ol e texanestar. Si khote e šax, i zumi e tecejenca, e pejke masa, o uzenívo mas, i rejteška, o pijimo, i bokoli, o horejzo.

obrázek č. 3 - E šavoura žan pala vudar te d'ilaben anglaj večera po Šťedrý večer.

obrázek č. 4 - Palaj večera žan te phutren e dárkura.

obrázek č. 5 - E mesája šind'on e texanestar. Sa o románo texan si pi mesáli. E žejne vazden opre e pohára taj kesentin.

obrázek č. 6 - Detehára po Šťedrý večer pekel i dej i rejteška.

obrázek č. 7 - O nípo aven po cigno Krečuno ká e Rom. Pi mesáli si o texan paj d'ejsa.

obrázek č. 8 - Mizmejre po cigno Krečuno si pi mesáli o románo texan. I mesáli šind'ol e texanestar.

obrázek č. 10 - E žejne uraven pe andej gáda.

obrázek č. 11 - Sa o nípo bešel pi večera karink i mesáli. Pi mesáli si i krumplengi šaláta taj e říski, o d'imejčo, o šitemíňi.

obrázek č. 12 - Detehára po Šťedrý večer pekel i dej i bokoli.

Klíč k Příloze č. 5/9

obrázek č. 1 - *deš Rom bešen pala jejkh mesáli, biš Romňa bešen, pej mesája si e káveji, e Rom d'ilaben, e Rom khelen*

obrázek č. 2 - *dešupánž Rom bešen pala dúj mesája, biš taj pánž romňa bešen, pej mesája si e moja, e pája, e romňa d'ilaben, varisave romňa taj e šavoura khelen, jejkh rom si urado feri andej bud'ogi taj tričko*

Klíč k Příloze č. 5/11

*So kerel i dej? I dej phandel i louli douri e cigneske po vast.
So kerel i romňi? I romňi čoural šol louve e cigneske ando šerand.
So pecisajlas a romňake? So kerel? A romňake múlas o rom. Šinel tejle peske bal.
Ko del e louve paj bouri? E šávesko dad del e louve paj bouri a šejake dades.
So kerel o dad kana si i patrád'i? O dad tejle šorel a ša taj kesentij la.
So keren e Rom? E Rom kesentin pej d'ejsa taj apal žan te xan.
So kerel i romňi? I romňi šorel pej Rom o svunto páji taj kesentij le.
So keren e šavoura? E šavoura bešen pašaj kristuspája taj phutren e dárkura.*

Klíč k Příloze č. 5/12

E phúre romňa phiravenas majinti e želika gáda.

E romňa anda Finsko phiraven e románe gáda sar lenge deja.

E romňa anda Finsko peken po Krečuno o koláko e prúnenca so mezij sar čerhaj.

Amáre Rom šon po vast e cigneske, kana kerd'ol, i louli pántlika.

E Rumngri po Krečuno majinti repsinas pi phuv o sulum.

Kana žal i kerest'ana te bolel e cignes andi khangejri, del les ando šerand čoural e louve.